

Erfgoed Magazine Enschede

Een maandelijks uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede,

Jaargang 11

nummer 134

juni 2026

INHOUDSOPGAVE

1. Houtwaterplaats Hof te Boekelo
2. Expo 17, Rekken in de 17e eeuw
3. Boekenshop
4. Donatus verzekeringen
5. Vaststelling wijziging omgevingsplan Heutinkstraat 600
6. Nieuw op de website
7. Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede
8. Verborgene pareltje in Enschede
9. Overijssels immaterieel Erfgoeddag
10. De nationale Archeologiedagen 2026
11. Culinair erfgoed der Lage Landen (3)
12. Nieuw dak op de monumentale schuur van de Scoutinggroep Vaandrig Leppink
13. Straatnamen waar zijn ze gebleven
14. De tuinen van kasteel Twickel in Delden

Een kleine greep.....

In dit digitale erfgoed magazine zijn weer leuke en interessante artikelen te lezen en nader te bekijken via de link in het artikel.

Duik terug in de tijd naar de 17e eeuw in de Antoniuskerk te Rekken.

En wat te denken van *dames koken niet, vrouwen koken*.

Of al wandelend genieten van de prachtige kasteeltuinen in Ambt Delden.

Nieuwsgierig geworden?

Bekijk de verhalen verderop in ons magazine.

De artikelen zijn gekozen en samengesteld voor aangenaam leesplezier.

1. Houtwaterplaats Hof te Boekelo

Het wateren van hout

Foto's: SBS

De houtwaterplaats is eeuwen geleden aangelegd door de toenmalige eigenaren van de Havezate die hier vlakbij stond. Het was in die tijd gebruikelijk een dergelijke plek te gebruiken als vis/karper vijver. Tijdens het herstel van de houtwaterplaats is een verzwarende gevonden van een karper net.

Het wateren van hout is een oude methode om hout te verduurzamen die nog tot en met de tweede wereldoorlog in Nederland toegepast werd. Hierna raakte het wateren van hout in onbruik, onder andere doordat grote hoeveelheden hout vanuit Scandinavië werden geïmporteerd.

Het gedurende de winter gezaagde hout wordt minimaal een jaar in stromend water gelegd. Het zagen moet in de winter gebeuren want de buitentemperatuur mag niet hoger dan 15 graden zijn, zodat blauwschimmels geen kans krijgen het hout aan te tasten. Houtsoorten die zich goed laten wateren zijn de grove Den, Lariks en de Douglas, maar ook andere soorten kunnen gewaterd worden.

Door het stromende water worden suikers en andere voedingsstoffen uit het hout gespoeld, waardoor het niet meer aantrekkelijk is voor houtworm en de boktor. Ook is gewaterd hout minder gevoelig voor schimmels.

Na het wateren kunnen de stammen en balken gezaagd worden waarna het hout opgelat en gedroogd wordt. Hierna is het hout klaar voor gebruik en doordat het gewaterd is zullen de planken en balken minder trekken en krimpen. Hierdoor gaan kozijnen, deuren, vloeren en andere constructies van gewaterd hout langer mee.

De waterplaats voor hout is mede mogelijk gemaakt met subsidie van het Europese landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling.

Op dit moment, we schrijven mei 2026, is er helaas nog weinig over van de hout waterplaats in Hof te Boekelo.

Advertentie

Samen met onze partners en opdrachtgevers maken we (historisch) vastgoed duurzamer en mooier met waardering voor onze partners en klanten.

Visie

Vanuit onze kernwaarden: vakmanschap, betrokkenheid, professionaliteit, loyaliteit, daadkracht en kritisch vermogen streven wij naar excellentie in uitvoer in de schildermarkt en naar nauwe klantrelaties voor maatwerk in de totaal vastgoed onderhoudsmarkt. Wij willen dat onze klanten zowel voor uitvoering als na het gereed zijn van werkzaamheden het "mooi geregeld" gevoel beleven.

Ook de wijze waarop we zaken uitvoeren is voor ons van belang. We willen dit duurzaam en resultaat gericht doen. In 2019 droeg het vastgoed onderhoud voor ca. 40% bij aan onze omzet. We willen toe werken naar 65% van de omzet in 2025. Klantwaarde wordt gecreëerd enerzijds door gemak en het ontzorgen en anderzijds door maatwerk oplossingen.

Beleid

Door duurzame relaties te ontwikkelen en te behouden met zowel de (goede) klanten, leveranciers als (capabele) medewerkers wil Lansink BV de bedrijfsdoelstellingen realiseren. De bewustwording van effect van handelen zijn uitgangspunten voor het beleid van Lansink BV dit realiseren wij door onder andere: veilig te werken, transparant te handelen, maatschappelijk verantwoord te ondernemen en milieubewust/duurzaam te kiezen.

Lonnekerbrugstraat 95
7547 AK Enschede

- [053-435 98 63](tel:053-435 98 63)
- info@lansinkbv.nl

2. EXPO 17, Rekken in de 17e eeuw

Ingekomen artikel

Graag nodigen we je uit voor een bijzonder weekend in Rekken. Van vrijdag 5 tot en met zondag 7 juni organiseren wij EXPO17, een pop-up expositie in het Ontmoetingscentrum Antonius.

Tijdens deze expositie duik je in het Rekken en de Antonius van de 17e eeuw.

Geen Gouden Eeuw van rijkdom en pracht, maar een grensstreek vol spanning, geloofsstrijd en onzekerheid. Via een mediatour, historische personages en authentieke objecten komt deze periode tot leven.

Naast de expositie is er volop sfeer: Het Winkeltje van Kerkemeijer is er met nostalgische hebbedingetjes en lekkers, er is een mini-boekenmarkt met uitgaven van regionale, historische schrijvers en 'Tilde's gebakje' is er zodat je kunt genieten van heerlijke taartjes en gebak, perfect voor bij een kop koffie.

Je bent *van harte welkom* om zelf een kijkje te komen nemen en dit stukje lokale geschiedenis te beleven.

We zien je graag!

Groeten,
Beleefbaar Erfgoed

Mark Lentink, Diane Kuenen, Ruud Tukkers
en Marieke Willink

Openingstijden:
Vrijdag 19.00 – 21.00 uur
Zaterdag en zondag 10.30 – 16.30 uur

Locatie: [Antonius, Lindevoort 20, Rekken](#)
Toegang is gratis (vrije gift welkom)

Foto: SBS

3. BOEKENSHOP

In onze boekenshop bevinden zich ruim 90 boeken over cultureel erfgoed en de historie van Enschede en Twente. Met de aankoop van een boek ondersteunt u tevens de activiteiten van de stichting Cultureel

Erfgoed Enschede.

Bent u op zoek naar een specifiek boek of wilt u boeken aan de stichting ter beschikking stellen?

Laat het ons weten. Via e-mail: info@cultureelerfgoedenschede.nl

[Klik hier](#)

4. Donatus verzekeringen

Donatus Verzekeringen (1852) is dé kerken- en monumentenverzekeraar van Nederland. Als specialist in het taxeren en verzekeren van kerkelijke en monumentale eigendommen verzekert zij kerkgebouwen (religieus gebruik en herbestemd) en rijks- en gemeentelijke monumenten.

Als onderlinge verzekeraar staat het coöperatieve gedachtegoed en de belangenbehartiging van haar leden centraal. Kernwaarden zijn verbondenheid, bevolgen, deskundig, degelijk, daadkrachtig en zorgzaam.

Donatus Verzekeringen heeft het voornemen om over het verslagjaar 2025 over te gaan tot 30% premierestitutie aan haar leden. Dat komt overeen met een terugbetaling van premiegelden ter waarde van € 12,1 miljoen.

Het 174-ste verslagjaar van de marktleider voor verzekeringen van kerken en monumenten vermeldt een positief resultaat na belastingen van € 18,2 miljoen. Dit is met name het gevolg van een goed verzekeringstechnisch resultaat, mede dankzij de lage schadelast.

Ondanks de toenemende wereldwijde spanningen 2025 een mooi resultaat.

In een reactie op het jaarverslag zeggen directieleden Alphons van der Voorn en Rinke Eigenhuis: "In 2025 zagen we de geopolitieke verhoudingen in de wereld verder veranderen en

de spanningen en de volatiliteit van de financiële systemen toenemen. Het maakt de burger onzeker over de toekomst. Ook 2026 wordt voor Donatus opnieuw een spannend jaar wat betreft de ontwikkeling van de financiële markten. Gelukkig sluiten wij, ondanks de toenemende wereldwijde spanningen, 2025 af met een mooi resultaat."

Voorop blijft staan dat Donatus, ook in de komende jaren, de volle aandacht zal richten op een optimale kwaliteit van dienstverlening aan haar leden.

5. Vaststelling wijziging omgevingsplan Heutinkstraat 600

Erve 't Kromhof is gebouwd in het begin van de 19e eeuw. Erve 't Kromhof wordt reeds genoemd in het jaar 1280 in de toenmalige belastinglijsten.

Foto:

SCEE

Erve 't Kromhof (Heutinkstraat 600) betreft een oud voormalig boerenerf (met woonbestemming) dat als gemeentelijk monument is aangemerkt. De bebouwing staat al jaren leeg en is ernstig in verval geraakt.

Het voorliggende plan maakt de realisatie van 11 woningen in het buitengebied op dit voormalige boerenerf perceel Heutinkstraat 600 mogelijk.

De toevoeging van 11 woningen vindt als maatwerkinitiatief grotendeels passend binnen de kaders plaats, zoals die zijn meegegeven tijdens de consultatieronde Stadsdeel Oost van 17 januari 2023.

Het belangrijkste kader daarbij is dat het bouwvolume op het erf niet toeneemt ten opzichte van de huidige vergunde situatie.

De woningen worden landschappelijk ingepast op grond van een erfinrichtingsplan en geborgd in de regels van dit plan.

Bron: Gemeente Enschede

Het voorliggende plan maakt de realisatie van 11 woningen in het buitengebied op dit voormalige boerenerf mogelijk

6. Nieuw op onze website

[Houtwaterplaats Hof te Boekelo](#)

7. Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede

Het Meldpunt Cultureel Erfgoed Enschede is een centraal informatiepunt, dat een breed publiek in de gelegenheid stelt om melding te doen van bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd historisch erfgoed in de gemeente Enschede.

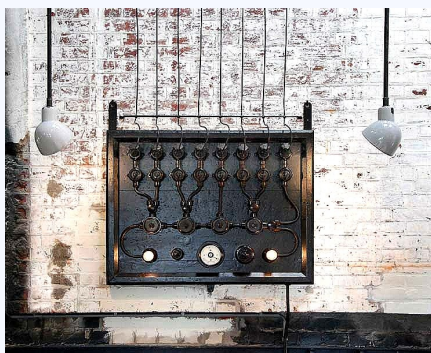
De doelstelling van het Meldpunt is het leveren van een inhoudelijke bijdrage aan het behoud en waardering van karakteristieke, beeldbepalende gebouwen, objecten, landschappelijke elementen en structuren. Het resultaat van de melding kan zijn dat initiatieven worden ontwikkeld tot mogelijk behoud en/of ontwikkeling van een object.

Daarnaast kunnen we via ons maandelijkse Erfgoed Magazine en de website aandacht schenken aan de melding.

Met onze eigen kennis en de kennis uit ons (inter)nationale en regionale netwerk op het gebied van herontwikkeling, exploitatie & instandhouding, juridische zaken en (digitaal) informatiebeheer denken we graag mee met het erfgoedveld binnen de gemeente Enschede. Met de inzender van de melding overleggen wij of een en ander geschikt is voor publicatie. Uitsluitend met toestemming van de inzender gaan wij over tot eventuele publicatie.

Het meldpunt is gestart op 1 januari 2019 en u kunt uw bericht versturen via het blokje "Meldpunt Cultureel Erfgoed" onderaan iedere webpagina van onze website www.cultureelerfgoedenschede.nl of klik [HIER](#)

8. Verborgen Parelje in Enschede

Wat onopvallend verborgen aan de Walstraat 18 in Enschede is een bijzonder pareltje te vinden. Het is het Lichtatelier annex museum waar tal van historische gebruiksvoorwerpen, die een link hebben met elektriciteit, te vinden zijn. Wie kent er niet de bakelieten schakelaars of industriële lampen die in menig oude fabriek in Enschede te vinden waren. Hier worden veel lampen, klokken en diverse andere artikelen tentoongesteld, maar ook gerestaureerd of zelfs compleet nieuw ontworpen om te kunnen verkopen.

Het Lichtatelier is ontstaan door het verzamelen van veel artikelen door een kunstenaar met grote interesse voor deze zaken. Dit heeft hij jarenlang gedaan en na wat omzwervingen kwam hij in 2016 in de Walstraat terecht. In 2017 heeft de Stichting, die toen is opgericht, het van hem overgenomen en gemaakt tot wat het nu is. Vrijwilligers zetten zich met veel liefde in om te restaureren of het creëren van nieuwe lampen of andere gebruiksvoorwerpen door gebruik te maken van de oude materialen.

Voor wie er een kijkje wil komen nemen is van harte welkom aan de [Walstraat 18 in Enschede](#). Openingstijden zijn vrijdag 13.00 – 17.00 uur en op zaterdag 11.00 – 17.00 uur. Buiten kantooruren kan op afspraak een bezoek gebracht worden door even te bellen met 06-27007413 of te mailen naar licht@het-lichtatelier.nl of neem een kijkje op www.het-lichtatelier.nl

Foto's: Lichtatelier

9. Overijsselse Immaterieel Erfgoeddag

unesco

Immaterieel Cultureel Erfgoed

Op vrijdag 26 juni 2026 is de [Overijsselse Immaterieel Erfgoeddag](#)! Deze netwerkdag brengt vrijwilligers, makers, traditiedragers en erfgoedgemeenschappen uit Overijssel samen.

Van organisatoren van paasvuren en beoefenaars van het midwinterhoornblazen tot vertegenwoordigers van Ketj Koti-herdenkingen.

Het wordt een dag vol ontmoeting, uitwisseling en inspiratie.

Deze middag is de ideale gelegenheid om in contact te komen met andere vrijwilligers die zich ook met hart en ziel inzetten voor misschien wel hetzelfde immateriële erfgoed van de provincie Overijssel.

Erfgoedplatform Overijssel praat je deze middag weer helemaal bij over alle nieuwe ontwikkelingen rondom immaterieel erfgoed.

Ook wij zijn vanuit Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland van de partij voor een laatste update en het beantwoorden van jouw vragen.

Waar en wanneer

26 juni 2026 van 12.30 – 16.30 uur op Landgoed Schuilenburg te Hellendoorn

Aanmelden en programma

De hoofdorganisator van dit evenement is Erfgoedplatform Overijssel. Via hun website vind je meer informatie over het programma en kun je (gratis!) aanmelden

[Aanmelden kan hier](#)

10. De Nationale Archeologiedagen 2026

Op 19, 20 en 21 juni vinden de Nationale Archeologiedagen 2026 plaats. Hét weekend waarin organisaties die zich bezighouden met archeologie hun deuren openen voor publiek.

In het hele land zijn allerlei *activiteiten* te beleven, van lezingen en wandelingen tot festivals en workshops.

Meld jouw activiteit aan!

Wil jij met jouw organisatie helpen om nog meer mensen voor archeologie te interesseren? Open dan jullie deuren tijdens de Archeologiedagen en laat zien hoe leuk archeologie is en welke vondsten er in Overijssel aanwezig zijn.

Er is van alles mogelijk, denk naast lezingen en excursies ook aan archeologische bakwedstrijden, pub quizzes, maar ook andere out-of-the-box ideeën zijn welkom!

[Meld je activiteit vóór 13 juni aan.](#)

11. Culinaire erfgoed der lage landen (3)

Keukenmeiden

Vanaf halverwege de 18e eeuw rolde er een scala aan kookboeken van keukenmeiden van de Nederlandse persen. Opmerkelijk, want de kookboeken die voorheen verschenen waren meestal opgetekend door beroepskoks of artsen.

Waar de adel in de 18e eeuw een overvloed aan personeel voor de huishouding had, was er in de huizen van de gegoede burgerij vaak minimaal een huishoudster ofwel een meid te vinden.

Naast huishoudelijke klussen bestierde zij ook de keuken. Haar 'mevrouw' hield soms een handgeschreven kookboekje bij met recepten die zij oppikte bij visites bij vrienden, uit kookboeken en soms uit het familiearchief.

Populaire recepten die rondzongen bij de gegoede burgerij werden opgetekend voor de keukenmeid, zodat zij deze kon bereiden voor de familie of als er visite kwam. In (familie)archieven zijn nog best wat van deze handgeschreven boekjes te vinden.

Naast overdracht van recepten tussen familieleden was er in Enschede omstreeks 1900 in de Walstraat de Kookschool waar de 'meiden' werden bijgeschoold in het koks vak.

De kookboeken van de keukenmeiden zijn dan ook geen boeken die geschreven zijn door de meiden zelf, maar bestaan uit verzamelingen recepten van de dames van stand die deze voor hun meid, zichzelf of het nageslacht optekenden.

Wanneer er bij bijzondere gelegenheden een kok of kookster was ingehuurd werd deze angstvallig achter de schermen gehouden zodat 'mevrouw' de kookkunst voor zichzelf kon opeisen.

De vrouw des huizes regeerde de tafel en de keuken, maar koken was haar werk niet. Dames kookten niet; vrouwen kookten. Dames maakten voor de aardigheid soms een puddinkje of bakten een cake.

Een bekend Duits kook boek van Anna Halm dat is veel Nederlandse keukens van landhuizen en kastelen werd gebruikt voor de fijne en gewone keukens gerechten. Er werden vooral veel wildgerechten beschreven.

In 1667 verscheen er een nieuw kookboek "de verstandige kok of de zorgvuldige huishoudster"

De auteur van het boek is helaas onbekend maar wordt algemeen beschouwd als het eerste Nederlandse standaard kookboek.

12. Nieuw dak op de monumentale schuur van de Scoutinggroep Vaandrig Leppink

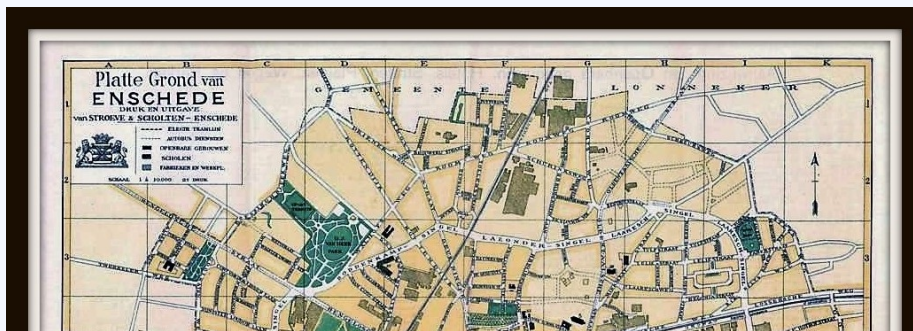

Foto: SCEE

Het clubhuis van de padvindsters bestaat uit twee schuren van de monumentale Erve 't Stroink. De kleinste schuur stamt uit 1776 en het dak was aan vervanging toe. De scoutinggroep uit

Enschede is eigenaar van de schuur dat een rijksmonumentale status heeft. Door middel van sponsoracties is het benodigde geld bijeengebracht en met gebundelde krachten van ouders, leden en ondernemers is dit bijzondere project gerealiseerd.

13. Straatnamen, waar zijn ze gebleven

Platte Grond van Enschede omstreeks 1820

Straatnaam: Aardappelkelder

Het eerste gedeelte van de Broekheurnerweg bij de Haaksbergerstraat werd vroeger met de naam Aardappelkelder aangeduid. De naam "Veldkamp" komt voort uit in cultuur gebrachte woeste grond, omdat mag worden aangenomen dat deze grond is gebruikt voor de verbouw van aardappelen.

(geen officiële versie)

Foto links Broekheurnerweg vanaf de Haaksbergerstraat. (Google Maps)

14. De tuinen van kasteel Twickel in Delden

Foto's: SCEE

Kasteel Twickel

Rond kasteel Twickel ligt een park in Engelse landschapsstijl. In het park vind je meerdere tuinen, met ieder een eigen sfeer. Dwaal rond en bewonder de rijke borders in de rotstuijn, beklim het uitzichtbergje, flaneer langs de kunstig geknipte topiaria of geniet 's zomers van een kopje thee in de oranjerie die in de zomer een theeschenkerij is.

Vier eeuwen tuingeschiedenis

In de loop der tijd huurden de kasteelbewoners (en nu Stichting Twickel) verschillende tuin- en landschapsarchitecten in. Hun werk heeft het park gemaakt tot wat het nu is. Wandelend door de tuinen, zie je vier eeuwen tuingeschiedenis. Nadat in 1654 het nieuwe kasteel Twickel klaar was, werd de eerste tuin in Hollands classicistische stijl aangelegd. In de loop der eeuwen transformeerden de tuinen tot het landschapspark in Engelse stijl waar vandaag de dag nog steeds van wordt genoten.

- Kasteeltuinen ([Twickelerlaan 7, Ambt Delden](#))
april t/m oktober, wo t/m zo 10.00-17.00 uur, 2e Paasdag, 2e Pinksterdag

gesloten: 1e Paasdag, 1e Pinksterdag

- Theeschenkerij
juni t/m september, wo t/m zo 11.00-16.00 uur
- Moestuין ([Twickelerlaan 11, Ambt Delden](#))
mei t/m oktober, wo t/m za 10.00-16.00 uur
verkoop: wo en vr van 13.00-16.00 uur

Bron: Stichting Twickel

COLOFON

Het Erfgoed Magazine Enschede is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:

Stichting Cultureel Erfgoed Enschede
info@cultureelerfgoedenschede.nl

Redactie: John Nijhuis en Sonja Bos-Smit

Bankrelatie:

NL87 INGB 0006 9973 92 t.n.v. Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

Disclaimer

-Ondanks aan de samenstelling van deze nieuwsbrief bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van deze nieuwsbrief.

---Het lukt ons niet altijd om de rechthebbende auteur(s) van foto's te achterhalen.

Mocht u van mening zijn dat u rechthebbende bent van een foto in dit Magazine, stuur dan een mail naar: info@cultureelerfgoedenschede.nl

Heeft u dit Magazine doorgestuurd gekregen en wilt u deze ook zelf ontvangen? Aanmelden kan via de de homepage van onze website.

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u info@cultureelerfgoedenschede.nl toe aan uw adresboek.

